

Armoede in Nederland is kunstmatig omdat dat goed zou zijn voor de economie

We zien de laatste jaren dat ondanks het opkrabbelen van de economie na de financiële crisis de burgers hier nog steeds niet zo veel van merken. Onderzoeken bevestigen dit gevoel van veel burgers. Onder andere de Rabobank heeft jarenlang aangegeven dat het besteedbaar inkomen achterblijft bij de economische ontwikkelingen. Volgens onderzoekscijfers is Nederland het meest vermogensongelijke land van Europa en is het gemiddeld vermogen per huishouden in Nederland lager dan in zuidelijkere EU-landen. Hoewel door de overheid wordt gesuggereerd dat de gevolgen van de op Prinsjesdag gepresenteerde plannen zijn dat er minder belasting op inkomen zal worden geheven blijkt uit een analyse van Emeritus hoogleraar Jos Teunissen dat het tegendeel waar is.

Opvallend dat een meerderheid van de Tweede Kamer steeds kiest voor maatregelen waarbij de economie groeit en het besteedbaar inkomen achterblijft. Zo opvallend dat we eens verder kijken naar hoe dergelijke keuzes worden gemaakt door de politiek. We zien een steeds terugkerend patroon. Er komt een plan of voorstel, soms een min of meer losstaand voorstel, soms als voorstel van het kabinet zoals bij Prinsjesdag, soms in de vorm van een verkiezingsprogramma zoals dit weer voor de verkiezingen in 2021 het geval zal zijn. Vervolgens wordt het voorstel doorgerekend door het Centraal Plan Bureau (CPB) met als uitkomst een inschatting wat het voorstel voor de economie zal betekenen. Tot slot wordt er gestemd waarbij uiteindelijk, met hier en daar een amendement, gekozen wordt voor die variant die het beste is voor de economie. De politieke partijen blijken hierbij wel erg gevoelig te zijn voor de uitkomsten van de CPB doorrekeningen. Geen enkele partij wil een standpunt innemen dat volgens de berekeningen zou leiden tot een lagere economische groei.

Als je kijkt naar het handelen van de politiek lijkt economische groei wel het centrale doel van de partijen te zijn. Zijn er dan geen andere doelen? Klimaat, dierenwelzijn, Nederlandse cultuur, ouderen, welzijn van mensen? Zou juist een democratie niet gericht moeten zijn op het welzijn van mensen?

Soms zien we dat uitkomsten van de CPB doorrekeningen op een te verwachten economisch neutraal voorstel toch negatief scoort op het verwachte effect op de economie. Dit was reden om eens verder te kijken naar de "intelligentie" achter de berekeningen. Wat blijkt? Het CPB gaat in het microsimulatiemodel voor de analyse van wijzigingen in de inkomstenbelasting uit van de aanname "Meer werkenden leidt tot een hogere welvaart". STOP, lees even niet verder maar overdenk eens deze aanname. Dus het CPB beoordeeld bijvoorbeeld belastingheffing op gezinnen als gunstig voor de economie! Dit omdat dan iedereen die zorgtaken heeft, mantelzorger is, of als vrijwilliger bijdraagt aan klimaat, dierenwelzijn of veiligheid ook gedwongen wordt om te gaan werken voor loon. Dat al die (zorg)taken dan commercieel (= geliberaliseerd) ingevuld moet gaan worden en ook geld kost komt niet tot uiting in de modellen. Dat de zorgkosten exploderen is dan ook een logisch gevolg. Dat er veel eenzame ouderen zijn is dan ook logisch. Is dat wat we met z'n allen willen? Nee, dat lijkt mij niet. Deze aanname is dan ook heel erg eenzijdig en beperkt.

Is de aanname "Meer werkenden leidt tot een hogere welvaart." los van de eenzijdigheid en beperktheid daarvan inhoudelijk wel juist? In een periode dat er schaarste is aan arbeidskrachten is dit inderdaad zo. Elke arbeidskracht die dan instroomt op de arbeidsmarkt draagt uiteindelijk bij aan de economie. Een rijkere economie betekend een hogere welvaart. Toch zijn er twee belangrijke kanttekeningen. De eerste is dat in tijden van economische recessie waarbij er juist veel ontslagen zijn, de werkloosheid juist toeneemt als er arbeidskrachten op de arbeidsmarkt instromen. Dan heeft het juist een tegengesteld effect en zouden we meer hebben aan vrijwilligers en mantelzorgers die overheidskosten beperken. De tweede kanttekening is dat we in transitie zijn naar een maatschappij waarbij niet meer de arbeidskrachten de belangrijkste bron zijn van economische winst. Digitalisering

en robotisering worden meer en meer de belangrijkste bron van economische winst. Daarmee vervalt meer en meer de rol van arbeid en vervalt de waarheid van de aanname “Meer werkenden leidt tot een hogere welvaart”. Samengevat is de aanname achterhaald, de modellen van het CPB daarmee ouderwets en de uitkomsten van de CPB doorrekeningen uitermate schadelijk voor de burgers van Nederland.

In plaats van deze aanname moeten we gaan sturen op directe economische groei waardoor we juist minder hoeven te werken.

De hang van de politiek naar economisch voordeel als centraal doel in combinatie met het gebruik van een onjuiste aanname heeft grote gevolgen. Daarom worden keer op keer de burgers benadeeld en de bedrijven bevoordeeld. Daarom is het gemiddeld vermogen per huishouden in Nederland laag vergeleken met andere Europese landen. Daarom is Nederland het meest vermogensongelijke land van Europa (pensioenvermogen terecht niet meegeteld). Daarom is er onvrede en krijgen populistische partijen steeds meer aanhang. Daarom hebben gezinnen het financieel zwaar en komt de rekening van de covid19 pandemie bij de burgers terecht.

Nog veel erger is dat armoede in gezinnen ook leidt tot zorgen in gezinnen. Zorgen die weer direct en indirect leiden tot een groeiende vraag op het gebied van (gezondheids)zorg en jeugdhulp. Ironisch dat we juist door het sturen op economische groei een grote groei in maatschappelijke kosten zien. En wat te denken van de woningnood? Hoeveel extra huizen zijn er nodig in Nederland door alle scheidingen waarbij geldzorgen de basis van de problemen waren? En dan heb ik het nog niet eens over de ethische donkere schaduwzijde zoals bijvoorbeeld ouders met een kindwens die enkel en alleen om economische redenen toch kiezen voor abortus. Wat hebben we aan grote bedrijven in Nederland als de burgers zelf ongelukkig zijn?

Wat zijn de directe en indirecte effecten van armoede? Meer (jeugd)zorgkosten? Laten we weer economie gaan zien als middel om welzijn voor de burgers te bewerkstelligen! En daarnaast de modellen van het CPB aanpassen aan de waarheid zodat niet meer onterecht, op basis van een aanname, burgers worden benadeeld!

Bij deze roep ik dan ook de Partij van de Arbeid op om op te komen voor arbeid en arbeiders. De Sociaal Democraten vraag ik om te zorgen dat er weer democratisch, sociale besluitvorming komt. DENK met de Christelijke partijen roep ik op om niet meer de economie als religie te dienen. D66 en de VVD vraag ik om democratisch te staan voor individuele keuzevrijheid. Groen Links en de Partij voor de Dieren om vrijwilligerswerk ten gunste van dier en milieu niet extra te belasten. De Partij voor de Vrijheid om te kiezen voor vrijheid van de burgers en alle overige partijen om telkens weer te kiezen voor hun oorspronkelijke grondslag.

Een uitgebreidere toelichting hierop: <https://www.slideshare.net/MartijnHofman/faillissement-van-gezin-economie-en-maatschappij>; De bron m.b.t. de gebruikte aanname is te vinden bij het CPB: <https://www.cpb.nl/sites/default/files/publicaties/download/cpb-presentatie-12feb2016-modellen-en-voorspellen-een-kijkje-de-machinekamer-van-het-cpb.pdf>

Martijn Hofman | Ing. M M Hofman MBA

Profiel: www.martijnhofman.nl